

<p>Logotyp</p> 	<p>Nazwa instytucji</p> <p>Muzeum Ustrońskie</p>	
<p>Tytuł jednostki / publikacji / fotografii Związki zawodowe, „Kultura”, 21 czerwca 1981 r., nr 25, s. 10.</p>		
<p>Ilość stron oryginału 1</p>	<p>Ilość skanów 1</p>	<p>Liczba plików publikacji 5</p>
<p>Autor Jan Szczepański</p>	<p>Wydawnictwo / zakład fotograficzny Robotnicza Spółdzielnia</p>	<p>Skan okładki</p>
<p>Miejsce wydania Warszawa</p>	<p>Rok wydania / Data powstania 1981</p>	
<p>Sygnatura ---</p>	<p>Rodzaj zasobu (np. zdjęcie, czasopismo itp.) artykuł</p>	
<p>Wymiary (wys x szer) 16,5 x 11,4 cm</p>	<p>Stan zachowania ---</p>	<p>Charakterystyka skanowanego obiektu</p>
<p>Hasła przedmiotowe (okres historyczny, postacie, miejsce) XX wiek, Polska Rzeczpospolita Ludowa, Jan Szczepański, Jan Jończyk</p>		<p>Recenzja Jana Szczepańskiego pracy Jana Jończyka pt. „Związki zawodowe”, poświęconej cechom specyficznym związków zawodowych i roli, jaką pełnią w społeczeństwie i państwie, bardzo aktualnej w ówczesnej sytuacji społeczno – politycznej PRL.</p>
<p>Hasła tematyczne (np. miasto, przemysł, kuznia, letnicy itp.) socjologia, społeczeństwo, „Kultura”, polityka, problemy gospodarcze, gospodarka, rolnictwo, chłop, robotnicy, socjalizm, praca, ruch związkowy, Niezależny Samorządny Związek Zawodowy „Solidarność”, strajki, głodówki, więźniowie polityczni, Sejm PRL, Nadzwyczajna Komisja do spraw Przestrzegania Porozumień Społecznych, Polska Zjednoczona Partia Robotnicza,</p>		
<p>Prawa autorskie ---</p>		

Recenzje

Polacy 80

Jan Szczepański

Ta mała książeczka jest jedną z pierwszych opublikowanych wyników sondaży przeprowadzonych pod koniec 1980 roku nad problemami wynikającymi z kryzysu politycznego i z porozumień w Gdańsku, Szczecinie i Jastrzębiu. Do 1053 osób stanowiących starannie dobraną próbę reprezentacyjną ludności kraju zwrócono się z pytaniami ankiety a otrzymane wyniki przedstawiono w czterech częściach: 1) Pierwsza omawia stosunek odpowiadających do zawartych porozumień i wyobrażenia ich na temat sposobu realizacji tych porozumień. Dalej przedstawiono opinie na temat czy rolnicy indywidualni powinni mieć niezależną organizację związkową, na które to pytania odpowiedziało pozytywnie tyłu respondentów, że było rzeczą jasną, że organizacja taka powstanie. Wreszcie nawiązując do obaw

o przyszłość kraju zebrano opinie na temat zagrożenia żywotnych interesów narodu i państwa przez aktualny kryzys.

Część druga przedstawia opinie na temat ważnych spraw do załatwienia, spraw osobistych, rodziny, spraw w zakładzie pracy i zawodzie, spraw w miejscu zamieszkania i w całym kraju. W odpowiedziach przeważają sprawy warunków materialnych życia i mieszkania, zapewnienia środków konsumpcji, ładu i porządku. Uderzające było rozpatrywanie spraw kraju w płaszczyźnie spraw indywidualnych, sposób widzenia spraw ogólnych przez swoje osobiste interesy. W porównaniu z badaniami z r. 1975 zaszły istotne przesunięcia w opiniach eksponujące ten sposób widzenia spraw społecznych.

W części trzeciej opracowano opinie na temat polityki społecznej i pożądaných zasad jej zmian w sprawie podwyżek płac, reglamentacji towarów, rozwijania gospodarstw rolnych dla podniesienia produkcji żywności.

Część czwarta opisuje występujące wśród badanych wizje ładu społecznego, modele sprawowania władzy i sprawiedliwości społecznej. Ta część opracowania daje może najbardziej interesujący wgląd w postawy i opinie charak-

teryistyczne dla tego okresu wzburzenia i niepokoju. Są one także przez badanych odczuwane w kontekście niezaspokojonych potrzeb pobudzonych aspiracji osobistych, widzenia ruchu społecznego jako możliwości polepszenia własnej sytuacji.

Sygnalizuję zainteresowanym to opracowanie jako dokument rejestrujący postawy i sposoby myślenia w okresie po podpisaniu porozumień i przed kolejnymi kryzysami wywołanymi sprawami rejestracji „Solidarności” i jej zdobywaniem miejsca w strukturze władzy i funkcjonowaniu społeczeństwa. Nakład jest wprawdzie minimalny, ale w większych bibliotekach opracowanie to będzie osiągalne. Od sondaży przeprowadzonych przez Ośrodek Badania Opinii Publicznej różni się zakresem analiz i stanowi ich uzupełnienie. Polecam publicystom starającym się wniknąć w istotę i przebieg zachodzących zmian oraz socjologom przygotowującym się do szerszych analiz wyjaśniających tę kolejną rewolucję z lat 1980/81.

Polacy 80. Wyniki badań ankietowych. Instytut Filozofii i Socjologii PAN. Zespół autorski: W. Adamski, I. Białecki, K. Jasiewicz, L. Kolarska, A. Mokrzyński, A. Rychard, J. Sikorska. Warszawa 1981. Nakład 100 egz. str. 166.

Związki zawodowe

Niewielka broszura jednakże niezmiernie ważna w bieżących dyskusjach i pracach nad ustawą o związkach zawodowych, napisana kompetentnie, językiem przystępnym i precyzyjnym, w sposób zwarty i bardzo instruktywny. Wyjaśnia ona nie tylko podstawowe pojęcia prawne i wyklada zagadnienia polityki społecznej, ale lokuje rozważania nad rolą, cechami i zadaniami związków zawodowych w płaszczyźnie społecznej i polityczno-ustrojowej. Wyjaśnia więc relacje zachodzące między związkiem zawodowym a załogą jako zbiorowością niejednorodną i mającą różne, jeżeli nie rozbieżne interesy oraz zbiorowościami pracowniczymi, składającymi się z różnych zawodów i różnych kategorii społecznych.

Na tym tle dopiero wyraźnie występują cechy specyficzne związków zawodowych i ich zadania. Autor analizuje także miejsce związków w ustroju socjalistycznym traktujący je jako jedną z trzech podstawo-

wych sił określających ten ustrój obok partii i państwa. Widzi cztery zadania związków zawodowych: świadczenie usług dla pracowników i ich rodzin, uczestnictwo w działalności normodawczej, kontrola administracji państwowej, udział załóg w zarządzaniu przedsiębiorstwami państwowymi.

Analizy autora odbiegają znacznie od potocznych czy obiegowych wyobrażeń o roli związków we wszystkich wyżej wymienionych zakresach zadań. Rozpatruje je na tle możliwych funkcji własności uspołecznionej, na tle funkcjonowania gospodarki planowej i roli państwa w tych procesach.

Sądzę, że doniosłość tej książeczki polega na tym, że pokazuje ona złożoność zagadnień, a także możliwe ujemne skutki rozwiązań uproszczonych. Autor ma rację, gdyż rzeczywiście wiele rozważań aktualnie prowadzonych nad miejscem i rolą związków zawodowych zostało „podyktowanych” przez zjawiska ujemne rozwijające się od ustawy z 1949 r. Stąd powstaje jakby podświadome przekonanie, że wszystko co jest inne, jest dobre i łatwo wpaść w nowe pułapki.

Jest to więc książka przeznaczona przede wszystkim dla nowych działaczy związków, zapatrzonych w

przeszość i starających się wykorzystać jej przejawy i ślady, bez zwracania dostatecznej uwagi na możliwe skutki w przyszłości. Jest ona także ważna dla posłów pracujących nad nową ustawą, gdyż daje doskonale ulokowanie związków w ustroju, układzie sił społeczno-politycznych, i w strukturze gospodarki. Jest ona także przeznaczona dla studentów i dla studentów nauk społecznych, prawników, socjologów i studentów polityki społecznej.

Wnosi także istotne elementy do rozważań reformatorów gospodarki, starających się rozwiązać zagadnienia samorządności załóg, decentralizacji decyzji gospodarczych, samodzielności przedsiębiorstw, itp. Szczególnie interesujące są rozważania nad rolą strajku w działalności związków i nad sensownym i skutecznym jego stosowaniem.

Słowem jest to doskonałe wprowadzenie do aktualnych problemów związków zawodowych, tworzących się jako autonomiczna siła społeczna, gospodarcza i polityczna i szukających swojego miejsca, organizacji i metod ukształtowania swoich stosunków z partią, państwem i społeczeństwem.

Jan Jofczyk „Związki zawodowe”. Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego 1981 r. nakład 350 egz. str. 30